

ІНДОЄВРОПЕЙСЬ КЕ МОВОЗНАВСТВО

Продовж.

Вільгельм фон Гумбольдт

1767-1835

- «О сравнительном изучении языков применительно к различным эпохам их развития», Берлинская академия наук, 1820
- «О языке кави на острове Ява»
- Введение: «О различии строения человеческих языков и его влияния на духовное развитие человечества»

Вільгельм фон Гумбольдт

- Порівняльне вивчення мов – це необхідність виявлення загальних закономірностей історичного розвитку мов світу.
- Стадіальна теорія розвитку мов;
- “три аспекти для розмежування при вивченні мов”
- 1 етап: період походження мов
- “мова не може виникнути в інший спосіб ніж відразу й раптово”

Вільгельм фон Гумбольдт

- На 1-му етапі відбувається первинне, але повне утворення органічної будови мови”;
- 2-й етап: становлення мов, формування їхньої структури;
- “він не піддається повному розмежуванню від вивчення першого етапу”;
- становлення мов продовжується до набуття ними стабільності.

Чотири стадії розвитку мов за Гумбольдтом

- 1. Реалізація граматичного значення відбувається за допомогою зворотів, фраз та речень;
- 2. За допомогою стабільного порядку слів та слів з нетривким формальним значенням;
- 3. За допомогою аналогів форм;
- 4. За допомогою форм, флексій і власне граматичних форм.
- Пор. ізолюючий, агглютинативний та флективний типи

В. фон Гумбольдт

- “Якщо порівняння мов на етапі їх становлення – це типологія, то порівняння мов на етапі їх удосконалення - це передовсім співставлення світобачень, картин світу, створюваних за допомогою мов”.

Август Шлейхер

- Реконструкція прамови
- “Компедий сравнительной грамматики индоевропейских языков” (1861)
- В історичний період мови не розвиваються, а зазнають регресу, “розпад мови відносно звуків та форм”.
- Пояснення історії індоєвропейських мов на основі концепції родослівного древа.
- Басня “Вівця та коні”

Розвиток Гумбольдтівської традиції

- Хуго Штейнталь – 2 пол. XIX ст.
- Проблеми походження мови, типологія
- Мова – це індивідуальний духовний продукт
- Розвиває ідеї Гумбольдта: “основа єдності та індивідуальності мов закладена в особливостях народного духу.

Друга генерація компаративістів: молодограматики – 2 пол. ХІХ ст.

- Учення позитивізму (фр. *positivisme*, від лат. *positivus* — позитивний) — напрям у методології науки, який визнає єдиним джерелом істинного, дійсного знання емпіричні дослідження і який заперечує пізнавальну цінність філософського дослідження.

Основні завдання попереднього періоду

- Зіставлення фактів споріднених мов;
- Реконструкція праформ;
- Порівняльно-історичний метод був обмежений стосовно залучення фактів сучасних мов;

Молодограматики

- Лейпцигський університет
- Август Лескін; Герман Остгоф, Карл Бругман, Герман Пауль, Бертольд Дельбрюк
- Г.Остгоф, Б.Дельбрюк
“Морфологические исследования в области индоевропейских языков”

Два головні методичні принципи молодогограматизму

- 1. “Кожна звукова зміна, оскільки вона відбувається механічно, відбувається відповідно до законів, що не знають винятків, тобто напням, за яким відбувається зміна звука, завжди один і той самий в усіх членів мовної спільноти”

-
-
- “Тільки той, хто беззаперечно враховує дію звукових законів, на розумінні яких ґрунтується вся наша наука, перебуває на твердому фундаменті у своїх дослідженнях”

Другий закон молодогограматиків

- Принцип аналогії
- Звукові зміни в окремих словах або граматичних формах під впливом інших слів або форм

Герман Пауль

- “Принципи історії мови” (1880)
- Книга містить чотири основні принципи:
- підкреслений історизм, індивідуальний психологізм та індуктивізм, відмова від розгляду занадто широких та загальних питань;
- Мова є предметом історичного дослідження